Magiczny Kraków

Ekonomiczne Eldorado w Wielkim Stepie? Poznajcie Kazachstan!

2014-07-08

„Nieciekawa" przeszłość historyczna vs. oszałamiający potencjał gospodarczy i ambitne plany na przyszłość. Według strategii ogłoszonej przez prezydenta Nursułtana Nazarbajewa do 2030 roku Kazachstan ma się stać jedną z najważniejszych gospodarek świata. Jednak już teraz kraj ten skutecznie intryguje podróżników i kusi zagranicznych inwestorów – także z Polski. Poznajcie z nami Kazachstan!

Zajmująca powierzchnię 2 724 900 km² (3 strefy czasowe) Republika Kazachstanu jest częściowo położona w Azji (88% powierzchni) i częściowo w Europie (12%). Graniczy ona z Chinami, Kirgistanem, Turkmenistanem, Uzbekistanem oraz Federacją Rosyjską i jest największym państwem na świecie bez dostępu do morza. Nie zważając na tę drobną „niedogodność" Kazachstan utrzymuje własną flotę – to śródlądowe państwo ma przecież dostęp do największego jeziora świata, morza Kaspijskiego, oraz innych dużych akwenów wodnych, takich jak choćby jezioro Bałszach, które w połowie zawiera wodę słodką, a w połowie słoną. Zachodnią i środkową część kraju stanowią niziny (część Wielkiego Stepu), krajobraz wschodniego Kazachstanu urozmaicają średnie (Pogórze Kazachskie) i wysokie góry (Ałtaj i Tienszan), na północy zaś część Niziny Zachodniosyberyjskiej. Panujący klimat jest skrajnie kontynentalny i charakteryzuje się dużą różnicą temperatur (od +40 °C latem do -50 °C zimą).

Tereny dzisiejszego Kazachstanu były zamieszkane przez związki plemienne od I tysiąclecia p.n.e. stanowiąc arenę walk o wpływy poszczególnych dynastii. W latach 1219–1221 zostały one podbite przez Mongołów i wcielone do Złotej Ordy. Po jej rozpadzie na wschodnie dzisiejszego państwa wyodrębnił się Chanat Uzbecki, na zachodzie zaś - Orda Nogajska. (na zachodzie). Kazachowie, czyli „ludzie wolni", wyodrębnili się w połowie XV w. w Chanacie Uzbeckim, na innych ziemiach powstały zaś 3 ordy (żuzy): Wielka (Siedmiorzecze), Średnia i Mała. Kazachstan został podbity przez Rosję i wcielony do tego kraju w 1868 r. Po utworzeniu ZSRR na terenie kraju utworzono autonomię dla Kazachów (początkowo, w 1920 r., jako Kirgiską Autonomiczną Socjalistyczną Republikę Radziecką, przemianowaną w 1925 r. na Kazachską Autonomiczną Socjalistyczną Republikę Radziecką). W 1936 r. Kazachska ASRR zmieniła swój status i jako Kazachska Socjalistyczna Republika Radziecka weszła bezpośrednio w skład ZSRR. W czasie rządów Stalina Kazachstan był znany ze znajdujących się na jego terenie obozów pracy (łagrów) oraz jako miejsce deportacji m.in. ludności polskiej. Później Kazachstan stał się miejscem kilku ambitnych radzieckich projektów: laboratorium jądrowe w Semeju, próby z bronią jądrową, kosmodrom Bajkonur, zagospodarowywanie bezludnych terytoriów. 16 grudnia 1991 r. Kazachstan - jako ostatnia z republik ZSRR - proklamował niepodległość. W 1997 r. stolica kraju została przeniesiona z położonego na południu miasta Ałmaty do znajdującej się bliżej geograficznego centrum kraju i dalej od granicy z Chinami Akmoły, przemianowanej później na Astanę.

Dzisiejszy Kazachstan jest republiką prezydencką z systemem partii dominującej. Na czele państwa stoi prezydent, wybierany w wyborach powszechnych na pięcioletnią kadencję (do 2007 r. kadencje były siedmioletnie). Od 16 grudnia 1991 r. jest nim Nursułtan Nazarbajew, który pełni również funkcję przewodniczącego największej, rządzącej partii w kraju - Nur Otan. Konstytucja gwarantuje mu bardzo silną władzę i możliwość ubiegania się o reelekcję dowolną liczbę razy. Władza ustawodawcza należy do dwuizbowego parlamentu.

Językiem urzędowym kraju jest kazachski (spora część ludności deklaruje także znajomość

rosyjskiego), a jednostką monetarną – tenge. Główną religią jest islam, który wyznaje 60% mieszkańców. Gospodarka Kazachstanu niemal w równym stopniu opiera się na przemyśle i rolnictwie. Kraj posiada bogate złoża surowców energetycznych (węgiel kamienny, ropa naftowa, gaz ziemny) oraz rudy żelaza, miedzi, cynku, ołowiu, fosforytów, chromu, manganu, srebra i złota. Od kilku lat zajmuje pierwsze miejsce na świecie w wydobyciu rud uranu (wyprzedzając wieloletniego lidera, Kanadę), ale także – eksporcie zboża, które jest dostarczane do 40 krajów. Dzięki wydobyciu surowców rozwija się przemysł hutniczy, maszynowy, chemiczny, a rolnictwo dostarcza surowców przemysłowi włókienniczemu i spożywczemu. Władze Kazachstanu aktywnie zabiegają o pozyskiwanie zagranicznych inwestorów, m.in. gwarantując im preferencyjne warunki opodatkowania i rozwijania przedsiębiorstw o innowacyjnym charakterze.

Polska jest czternastym pod względem wielkości rynkiem eksportu i dwunastym pod względem importu dla Kazachstanu. Dotychczas w Kazachstanie działalność rozpoczęło 60 polskich firm, które działają w tak perspektywicznych branżach jak farmaceutyka, górnictwo, branża budowlana, transport, przemysł chemiczny, obronny, inżynieria mechaniczna, naftowy czy gazowy. Do liderów polsko-kazachskiej ekonomicznej współpracy można zaliczyć działającą na rynku farmaceutycznym Polpharmę, Petrolinvest zajmujący się poszukiwaniem węglowodorów w pobliżu jednego z największych na świecie złóż gazu i ropy - Karaczaganak - oraz Polski Holding Obronny czy Pesę.

Obiecujące perspektywy polsko-kazachskiej współpracy podkreśla Ambasador Republiki Kazachstanu w RP J.E. Yerik Utembayev. Miasto Ałmaty – była stolica i najważniejszy ośrodek historycznego dziedzictwa Kazachstanu – zabiega w szczególności o współpracę z Krakowem.

Dowiedzcie się więcej o Kazachstanie czytając kolejne artykuły na stronie Kraków Otwarty na Świat!

W namiocie kazachskiego chana

Pakujemy jurtę, czyli Amazonki w Kazachstanie

Petroglify, mauzoleum, akyni, Abaj i polskie ślady w Kazachstanie